

HRVATSKA PČELA

10

GODIŠTE 125. - ZAGREB, 2006.
ISSN 1330-3635

HRVATSKA PČELA

ČASOPIS
HRVATSKOG PČELARSKOG SAVEZA

Stručni časopis "Hrvatska pčela" osnovalo je Hrvatsko-slavonsko pčelarsko društvo u Osijeku 1881. godine, te je u početku tiskan kao "Slavonska pčela", zatim kao "Hrvatska pčela" i "Pčela". To je jedan od najstarijih pčelarskih časopisa u svijetu.

GODIŠTE / YEAR 125

BROJ / NUMBER 10

LISTOPAD / OCTOBER 2006.

NAKLADNIK

Hrvatski pčelarski savez
Pavla Hatza 5.
10000 ZAGREB

Telefoni:

urednik - (01) 48 19 536
administracija - (01) 48 11 327
predsjednik - 099 / 48 19 536
Fax: (01) 48 52 543

E-mail: pcelarski-savez@zg.htnet.hr
www.pcela.hr

Žiro račun: 2484008-1100687902

IZDAVAČKI SAVJET

Predsjednik:

Zlatko Tomljanović, dr. vet. med.
Članovi:

mr. sc. Marijan Katalenić
prof. dr. Nada Vahčić
mr. sc. Dražen Lušić
mr. sc. Nenad Strižak
dr. sc. Dragan Bubalo
Darko Bodiš
Stjepan Žganjer

UREDNIŠTVO

dr. sc. Zdravko Laktić
dr. sc. Zlatko Puškadija
mr. sc. Đurđica Sumrak
dr. sc. Ljerka Zeba
mr. sc. Jasminka Papić
Saša Petrić, ing. polj.
Boris Bučar, dipl. ing.

UREDNIK

Vedran Lesjak, dipl. ing. agr.

LEKTORICA

Jasenska Ružić, prof.

LIKOVNA OPREMA

Rudolf Španjol

U ovom broju / In this issue

193 Aktualnosti/ Actualities

194 Praktično ulaženje u ekološko pčelarenje - listopad /
Practical advice for organic beekeeping - October
Lovro Krnić

196 Evodija - „pčelinje drvo“ / Evodia - „bee tree“
Milan Jaćimović

197 Matična rešetka zimi / Queen excluder at winter
Dejan Kreculj

199 Dopisi / Letters

214 Najave / Announcement

215 Od košnice do stola / From hive to table

216 Oglasi / Advertisements

Slika na naslovnoj stranici: Pčela na cvijetu (Foto: V. Lesjak)

Sa sjednice Upravnog odbora HPS-a

U četvrtak, 21. rujana 2006. godine održana je sjednica Upravnog odbora Hrvatskog pčelarskog saveza na kojem je bilo nazočno 18 predstavnika županija.

Na dnevnom redu bile su ove teme te su izneseni slijedeći zaključci:

1. Prihvaćanje zapisnika sa sjednice UO, NO i Časnog suda od 14. lipnja 2006. te zapisnik sa sjednice UO i NO od 19. srpnja 2006..

ZAKLJUČAK: Jednoglasno se prihvaćaju oba zapisnika.

2. Prijedlog mjera HPS-a vezano za promjene i dopune Zakona o veterini, te poticajima.

ZAKLJUČAK: Provedeno je glasovanje u vezi poticaja, da li prihvatiti kompromis Ministarstva ili ostati pri traženju povratka poticaja po pčelinjoj zajednici u iznosu od 90 kuna. Većinom predstavnika županija odbija se kompromis te se i dalje zahtjeva ispala poticaja po pčelinjoj zajednici. Provedeno je i glasovanje vezano uz Prijedlog mjera za promjene i dopune Zakona o veterini. Jednoglasnom odlukom prihvatio se Prijedlog mjera u vezi promjena i dopuna Zakona o veterini.

3. Pitanje Tajnika HPS-a.

ZAKLJUČAK: Jednoglasno se

lipnja 2006. kojoj je Vladimir Maturanec trebao stupiti na radno mjesto tajnika HPS-a te se odmah kreće u raspisivanje novog natječaja za popunjavanje tog radnog mjesta.

4. Donošenje odluke o osnivanju pčelarskog clustera.

ZAKLJUČAK: Jednoglasno je odlučeno da se daje zeleno svjetlo za mogućnost osnivanja pčelarskog clustera.

5. Izvješće Nadzornog odbora HPS-a.

ZAKLJUČAK: Odlučeno je da se Izvješće Nadzornog odbora o isplati predujma za izradu projektne dokumentacije za obnavljanje prostorija HPS-a uplaćeno tvrtki UPI-2M sa sjedištem u Zagrebu koju je obavio bivši predsjednik HPS-a bez odluke tadašnjeg UO da na razmatranje Sudu časti.

6. Pčelarska škola,

ZAKLJUČAK: Odlučeno je da Pčelarska škola Zagreb treba da funkcionira kao i do sada sa obvezom ravnatelja prof. Nikole Kezića da podnosi godišnji izvještaj UO Hrvatskog pčelarskog saveza.

7. Izrada karte događanja u pčelarstvu, te liste predavača s temama,

ZAKLJUČAK: Jednoglasno je odlučeno da se krene u izradu karte događanja u pčelarstvu, a Zlatku Tomljanoviću dr. vet. med. je dano na sastavi listu svih predavača sa područja Republike Hrvatske.

Donesena je odluka o osnivanju Organizacijskog odbora za pripreme Sajma pčelarstva u Gudovcu. U odbor su izabrani Vladimir Maturanec, Vladimir Bilek, Martin Kranjec, Stipan Kovačić i Zlatko Tomljanović.

8. Pitanja i prijedlozi.

HPS

Sastanak u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva

U srijedu, 13. rujna, održan je sastanak u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva kod pomoćnika ministra, gosp. Mikolčića. U ime Ministarstva na sastanku su bili gosp. Mikolčić i gosp. Jakopović; a u ime Grupacije pčelara HGK-a gosp. Gregačević; predstavnici HPS-a, Martin Kranjec, predsjednik i dopredsjednici Augustin Benko i Branko Slavica; predsjednik Inicijativnog odbora za osnivanje udruge Hrvatski pčelari robni proizvođači Željko Vrbos iz Virovitice; Zvonko Rudnički, predsjednik Inicijativnog odbora Udruge robnih proizvođača iz Osijeka te Branko Tomšić.

Nakon mučne rasprave, Ministarstvo je predložilo kompromis prema kojem bi poticaj išao za najmanje 30 pčelinjih zajednica u iznosu od 50,00 kn po proizvodnoj zajednici i 2,20 kn/kg prodanog meda, ograničeno najviše sa 40 kg meda po zajednici.

Pregovarači HPS-a nisu dali pristanak na takav prijedlog jer nisu imali mandate za to, nego će o tome odlučiti Upravni odbor HPS-a i pčelari.

Poticaj za pčelinje matice ostaje 15 kn/matici, dok sam model isplate poticaja, kupcu ili uzgajivaču, još nije utvrđen. Ministarstvo je ove godine za isplatu poticaja u pčelarstvu izdvojilo 18 milijuna kuna. Gosp. Micolčić je i tada na sastanku ponovio kako pčelari moraju sami, unutar HPS-a tražiti rješenja, te takva jedin-

stvena rješenja ponuditi Ministarstvu.

Martin Kranjec

Preporuka Hrvatskog pčelarskog saveza

HPS moli sve pčelare koji namjeravaju prodati med na veliko da pričekaju još neko vrijeme. Kako znamo, na snazi je zakon o poticajima prema kojem se oni isplaćuju po kilogramu prodanog meda, ali težnja HPS-a i velike većine

pčelara je vraćanje starog modela poticaja po pčelinjoj zajednici u iznosu od 90 kn. Pčelari ne bi trebali prihvatiti obećanja otkuplivača da će dobiti na otkupnu cijenu naknadno još 4,5 kn ili 2,2 kn poticaja, jer iako zakon postoji, pravilnika nema. Iz tog razloga HPS još jedanput moli sve pčelare koji namjeravaju prodavati svoj med preko otkuplivača da ne pristaju na sniženu cijenu jer se poticaj nikako ne smije vezati na otkupnu cijenu meda.

HPS

Praktično ulaganje u ekološko pčelarenje

LOVRO KRNIĆ

Radovi u listopadu

U ovome mjesecu pčele iz košnice izlaze u manjem broju skupljajući posljednje kapljice nektara, peluda i propolisa, da još bolje popune svoje zalihe te da propolisom zatvore sve pukotine i nepotrebne otvore na košnicama, radi što lakšeg i boljeg prezimljavanja u klupku. Ne osvrćući se na naš raspored hrane (medno-peludnih okvira), pčele same rade ras-

pored. Na nama je da obavimo posljednji pregled prije uzimljavanja, kako bismo bili sigurni da nam pčele imaju i po težini dovoljne zalihe. Ako zimuju u jednom nastavku, to je 8-10 kg, a za prezimljavanje u dva nastavka potrebno je od 15-20 kg zaliha meda i peluda.

U isto vrijeme krajem listopada i početkom studenog, na našem ekološkom pčelinjaku tretirat ćemo pčele protiv varoe. Ekološki pčelar to treba obaviti oksalnom kiselinom, koju će kupiti u specijaliziranoj trgovini pčelarskim priborom, jer će u takvoj trgovini zasigurno kupiti ono što je na deklaraciji. Pri kupovini oksalne kiseline dobit će detaljne upute o tome kako treba pripremiti mješavinu sirupa i oksalne kiseline, a i uputu o tome kako će tretirati pčele i kojom količinom mješavine. Svakako će doznati i o mjerama opreza. Svaka

druga nabavka oksalne kiseline ne znači i uspješno uništenje varoe, zbog niza poznatih razloga.

Prije spravljanja mješavine sirupa i oksalne kiseline obavezno uzet ćemo zaštitnu masku, rukavice i naočale te početi posao na jedan od dva načina: 1. način: Prema uputi na pakiranju napraviti ćemo mješavinu šećernog sirupa i oksalne kiseline, dignuti ćemo poklopac i nakapati mlaku mješavinu po pčelama, u ulicama između okvira pri vanjskoj temperaturi višoj od 5°C, zatim ćemo

zatvoriti poklopac i krov i prijeći na sljedeću košnicu.

2. način: To je novija metoda i brži postupak, a provodi se isparavanjem, odnosno dimljenjem. U grijač koji je spojen s akumulatorskim punjačem stavi se 1,5-2 grama kristala oksalne kiseline, gurne se u košnicu do polovice i uključi se na prekidaču. Za 4,5-5 minuta prekidač se isključuje te pričekamo još oko 1-1,5 minute da se grijač ohladi te da nam ne dimi kada ga izvučemo. Izvučemo grijač, stavljamo poklopac i krov te prelazimo na sljedeću košnicu. Vanjska temperatura mora biti najmanje 5°C.

I prvi i drugi način tretiranja oksalnom kiselinom jamči uništenje varoe od 95-98%, što znači sigurno prezimljavanje naših ekoloških pčela, a sigurno ih nećemo morati tretirati do kasnog ljeta iduće godine. Da bi uspješno uništavao varoe, ekološki pčelar treba imati antivarozne košnice kako bi uvijek mogao kontrolirati prisutnost varoe.

Pri tretiranju pčela vrlo je važno da vjetra puše od nas kako ne bismo udisali pare i dim oksalne kiseline.

Molim vas, ekološke pčelare, da ne koristite druga sredstva za uništenje varoe i zimsko tretiranje, jer ne jamči se da su djelotvorna, a nisu ni ekološka, odnosno nemaju certifikat da se mogu upotrebljavati u ekološkom pčelarstvu.

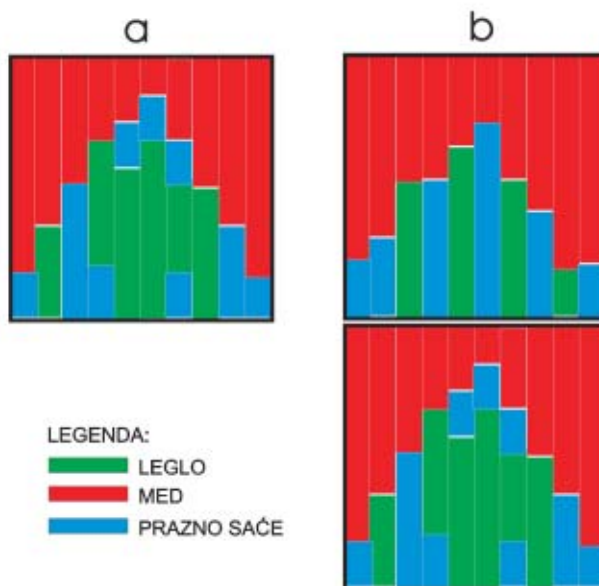
Zatvoriti ćemo leta/ulaze na

rati do ranog proljeća. Mnogi priručnici pišu o utopljavanju LR košnica. Ja imam LR košnice, koje prezimljuju u jednom ili dva nastavka, u središnjem kontinentalnom dijelu Hrvatske, i ne utopljavam ih. Ne preporučujem utopljavati novinama, terpapirnom, kao ni drugim umjetnim sredstvima, jer nisu ekološka.

Sada, kad smo uzimili naše pčele, pobrinut ćemo se da unovčimo naš trud, sami moramo odlučiti kako ćemo prodavati naš ekološki med, na veliko u bačvama ili na malo. Ako se odlučimo za prodaju na malo, sami moramo pakiranja puniti i dizajnirati, naći tržište i odrediti cijenu našeg meda. Na temelju dosadašnjeg mogu reći da, osim što je teško proizvesti ekološki med, u današnje ga je vrijeme još teže prodati. Budući ekološki pčelari nemojte odustajati niti biti nestrpljivi. Dosa-

dašnji put ekološkog pčelarenja i, što je važnije, osvajanja tržišta ekološkim medom utrljali su dosadašnji ekološki pčelari, koji su svojim radom, zalaganjem, a naročito upornošću dokazali da je ekološko pčelarstvo u Hrvatskoj opravdano, izvodljivo i isplativo. Posebno želim istaknuti da je ekološki proizvod prijeka potreba dijelu stanovništva koji zbog zdravlja, upotrebljava ekološke proizvode, koji ne sadržavaju štetne primjese. Naravno, ima nedostataka, u državnim, trgovačkim i stručnim institucijama, jednako kao i kod samih ekoloških pčelara. No, ovisno o tome kolika nam je ekološka svijest - toliko imamo ekoloških proizvoda. Smatram da je pred ekološkim pčelarstvom plodna budućnost, naročito zato što po cijeloj Hrvatskoj imamo velike površine koje nisu onečišćene, a nisu iskorištene. To druge europske zemlje nemaju.

STANJE U KOŠNICAMA PRIJE ZIME

Evodija – pčelinje drvo

MILAN JAĆIMOVIĆ

Prije nekoliko godina Pčelarska udruga «Pčela» iz Čapljine pokrenula je veliku akciju sadnje medonosnog bilja, koju je vodio moj prijatelj pčelar Mile Pehar. Tom mi je prigodom poklonio nekoliko sadnica raznih medonosnica (bagrem, lipa, gledičija), među kojima su bile i dvije sadnice evodije. Sve sam ih posadio u pčelinjaku. Prošle godine polovicom srpnja jedna od evodija je procvjetala (u 4. godini) i od prvoga dana cvjetanja pčele su je u sve većem broju posjećivale, od jutra do večeri,

Stablo evodije (Foto: M. Jaćimović)

a cvjetanje je trajalo 20-tak dana. Svaki dan kad bih došao na pčelinjak, obišao bih evodiju i uvijek je na njezinim cvjetovima bilo mnogo pčela, i to u vrijeme kad u prirodi nema mnogo cvjetova koje posjećuju pčele (druga polovica srpnja i početak kolovoza). Budući da pčele dugo i intenzivno posjećuju cvjetove evodije, ona svakako zavrđuje da joj pčelari posvete pozornost

kao apikulturi, to prije što u to vrijeme nema mnogo cvjetova koje bi pčele posjećivale, a kretanje u prirodi ne ide u prilog pčelarima. Primjenom suvremenih agrotehničkih mjera u poljoprivredi, pri čemu se misli na upotrebu herbicida, smanjio se broj nekih medonosnih biljaka u doba kada su one potrebne pčelama za razvoj i produktivnost. Da bi se na neki način prevladale ove negativne pojave, trebalo bi među pčelarima preko udruge poticati sadnju medonosnog bilja. Takva biljka koja bi mogla popuniti bespajno ljetno razdoblje je poznato medonosno drvo, evodija.

Rasprostranjenost evodije

Botanički rod u koji spada evodija obuhvaća oko 50 vrsta pretežito niskog drveća ili grmova. Prirodno se rasprostranjuje u Jugoistočnoj Aziji, Australiji i Polineziji. U Kini raste 20-ak vrsta iz tog roda. Među njima za pčelare je naj-

Evodija u pčelinjaku (Foto: M. Jaćimović)

Pčele na cvjetovima evodije (Foto: M. Jaćimović)

značajnija medonosna vrsta *Evodia hupehensis*, koja je davno prenesena u Europu. U Mađarskoj je ima dosta, pa se smatra da je odatle stigla i u naše krajeve.

U Sjedinjene Američke Države je prenesena je tek 1919. godine, kada je počelo njezino pručavanje. Iz Amerike je u Europu preneseno 11 vrsta, a u Mađarsku 9, od kojih je 5 odabrano za uzgoj. Danas se u Mađarskoj nalazi 50 vrsta, ali istina, u botaničkim vrtovima. Međutim, dvije vrste koje se posebno odlikuju obilnim cvjetanjem u srpnju i kolovozu, najviše se uzgajaju u Mađarskoj.

Stablo evodije počinje cvjetati 3-4 godine nakon sađenja, kao nisko drvo, ali u optimalnim uvjetima može narasti do 20 m.

Pčelari bi trebali biti zainteresirani za ovu medonosnicu zato što ona daje obilje cvjetova koji dugo cvatu u bespašnom

razdoblju. Za nju bi trebalo zainteresirati i druge strukture, jer evodija može poslužiti i kao ukrasno stablo u parkovima, školskim vrtovima i može se posaditi u drvored u naseljima.

Po cvjetovima, koji su posebni i pomalo neobični, izdvaja se između brojnih stabala. Pčelari za sada nisu znatnije zainteresirani za ovo medonosno stablo, jer ih zanima uglavnom to da se zasadi poneka sadnica, na pčelinjaku i oko njega.

Po Vojvođanskim sajmovima meda može se naći med od evodije, koji je po svijetloj boji sličan bagremovu medu. Poznavatelji toga meda kažu da je on riznica najdragocjenijih darova prirode, u prvom redu mineralnih soli, vitamina, bjelančevina i fermentata. Posebno je blagotvorno djelovanje meda od evodije za osobe koje imaju poremećen krvni tlak, a i jako je tražen na američkom tržištu.

Matična rešetka zimi

DEJAN KRECULJ

Dolaskom hladnih dana pčele sve više vremena provode zbijene oko preostalog legla, a na izlete se odlučuju tek u najtoplijem dijelu dana. Spremaj se za dolazeću zimu. Ali, nisu samo one osjetile da nam se približava zima, i ostale životinje koje žive na pčelinjaku pokušavaju sebi pronaći mjesto pogodno za zimovanje. To su, prije svega, roščica i miš, a košnica im je pogodno mjesto za to, jer se oni hrane pčelama, ali neće odoljeti ni medu i vosku. Zato, kada se ovi štetnici uvuku u košnicu, u njoj ostaju do kraja zime, švrljajući ondje, prljajući je i, što je najgore, uznemiravaju pčele u doba kada su one u klupku. Pčelinja zajednica koja ima takvog neželjenog gosta teško će prezimiti, u proljeće će ući veoma slaba, ako ga dočeka.

Matična rešetka na podnici (Foto: D. Kreculj)

Rješenje toga problema je uobičajeno: u vrijeme kada se s polja pobere kukuruz, na leta se postavljaju metalni češljevi. Time se sprečava da se štetnici uvuku u košnicu. Mana češljeva jest što se njima drastično smanjuje prostor za kretanje pčela, a tijekom kasne jeseni, u blagim zimama i rano proljeće mnoge prolećnice daju dragocjeni pelud, koji pčele kroz tako sužen otvor teško unose u košnicu; šarene loptice peluda ostaju na letu i tu propadaju. Drugi nedostatak češljeva jest opasnost da se zimi mali otvori zatvore otpalim mrtvim pčelama i ostacima voska, pa se tako smanjuje dotok zraka i remeti se mikroklima. Ipak, u usporedbi sa štetom koju miš može da napravi, ovo je mnogo manja opasnost.

Kada se približe hladniji dani, pčele odaberu mjesto gdje će zimovati i u tom dijelu košnice pripremaju buduće klupko. Tada više nema medenja, svi dijelovi košnice prepuštaju se pčelama. Matična rešetka više nema funkciju i odlaze se u skladište. Kao i mnogo drugog pribora, i stvari koje se koriste samo povremeno, sada npr. matične rešetke, treba negdje smjestiti, smetaju i zauzimaju mjesto. Na svojem pčelinjaku upotrebljavam metalne, žičane rešetke. One imaju drveni okvir od letvica koje su debljine nekoliko centimetara, a taj je okvir dovoljan da se na prednjem dijelu napravi otvor za gornje leto. Kamo s njima zimi? Ostaju u košnici, ali sada služe da pčelinju zajednicu zaštite

od miševa. Pomalo neobična uloga Hanemanove rešetke.

Pri zadnjem pregledu, po lijepom i blagom jesenskom vremenu, svi dijelovi se skidaju na sa strane odloženi poklopac. Ostaje samo podnica, koja se još jedanput pregleda i očisti. Postavi se letvica za leto sa smanjenim otvorom, u zimskom položaju. Zatim se na podnicu postavi uokvirena žičana matična rešetka, ali napako, tj. s otvorom za gornje leto okrenutim da bude s donje strane. Na nju dolaze dijelovi košnice i košnica se zatvara. Sada plodišni nastavak leži na okviru u kojem je žičana rešetka, podignut je nekoliko centimetara od podnice, i tako ju čini nešto dubljom.

Nezvani gosti mogu pokušati ući u taj plitki prostor, ali ih neće dočekati ništa privlačno, jer je čitavo bogatstvo košnice iznad metalne, neprobojne pregrade. Sve što mogu dobiti,

samo su pčelinji ubodi. Pčele kroz rešetku normalno prolaze, peludarice unose svoj tovar, a trutova već odavno nema. Budući da su otvor na letu i otvor na rešetki jedan uz drugi, nema opasnosti da će da će se pčele uznemiriti; nego poslije nekoliko minuta stražarice se postavljaju na svoja stražarska mjesta, a pčele normalno prolaze. Ne samo miš i rovčica, nego i drugi štetnici imaju problema s takvom preprekom. To su prije svega leptir mrtvačka glava, koji ne može proći pa u tom uskom prostoru strada od pčelinjih uboda, ali i mnoge ose, koje imaju problema s provlačenjem kroz rešetku. Ovo se poznaje po tome koliko njih mrtvih pčele izbace ispred košnice.

I tako matična rešetka, koja ima sasvim drugu namjenu, umjesto da pčelaru smeta tijekom zimskog razdoblja ili bude beskorisni dio košnice, nalazi novu ulogu u borbi protiv pčelinjih neprijatelja.

Leto matične rešetke okrenuto je na dolje (Foto: D. Kreculj)

Pčelarstvo u Italiji

Pčelarstvo Italije se u biti ne razlikuje mnogo od našega, uglavnom se pčelari sa talijanskom žutom pčelom, *Apis mellifica ligustica*, a prevladava talijanska košnica s polunastavcima i visokim okvirima u plodištu, čije su dimenzije 430x300 mm.

Talijanski pčelari pčelare sa 1.100.000 pčelinjih zajednica, među kojima dominiraju mali pčelari sa 10 do 50 pčelinjih zajednica, a samo oko 3% pčelara bavi se pčelarstvom profesionalno. Profesionalni pčelari su zapravo oni koji s tradicionalnih obiteljskih pčelarskih gospodarstva, gdje se pčelarstvo prenosi s naraštaja

na naraštaj, i takva gospodarstva pčelare s nekoliko tisuća zajednica. Prije nekoliko godina bio sam gost kod jednog takvog pčelara ispod Dolomita, koji pčelari sa 1.500 košnica, ali ne na području svojega grada Trevisa. On svoje pčele seli u Toskanu, kamo dolaze mnogi pčelari na livadnu pašu te proizvode livadni med, koji zovu med tisuću cvjetova. Dobre pčelinje paše nalaze se u južnoj Italiji, gdje dominira paša na plantažama agruma, ali dobra je i pčelinja paša u šumama eukaliptusa. Po čitavoj Italiji ima bagrema, ali uglavnom sporadično po međama. Posljednjih nekoliko godina pojavila se nova pčelinja paša u obliku medljike uzrokovane pojavom cvrčka koji je donesen u Italiju najvjerojatnije na avi-

onima NATO-a, a pogoduje mu topla tropska klima, pa prema tome i mediteranska. Najčešće se javlja u područjima s dosta vlage, pokraj potoka i jezera, a ne pogoduje mu hladna klima. Javlja se na svim mogućim biljkama, od stabala do trave i veoma ga je teško, gotovo nemoguće uništiti, pa se nadamo da ćemo ga uskoro imati i u Dalmaciji.

Osim što Italija ima 1.100.000 košnica, talijanski pčelari proizvode tek 10 do 15% meda za vlastite potrebe, a ostalo uvoze. Upravo taj podatak upućuje na mnoge zanimljive čimbenike. Kao prvo, mogao bi se steći dojam da talijanski pčelari nemaju problema s plasmanom svojih proizvoda, što i nije istina. Naime ta-

Proizvodnja pčelarske opreme (Foto: J. Banko)

lijanske pčelare, možda čak više nego nas muči uvoz jeftinog, prvenstveno kineskog meda. Po zakonu EU-a na teglama s uvoznim medom mora biti deklaracija o porijeklu meda jedne ili više zemalja, ako je med miješan. Naravno, talijanski distributeri kineskog meda poštuju zakonsku regulativu, a problem talijanskih pčelara leži u činjenici što je deklaracija pisana slovima koja treba čitati s jakim povećalom, ali je zato cijena istaknuta brojkama koje može pročitati i čovjek koji ima veliku dioptriju, naravno bez naočala.

U činjenici da se u Italiji proizvodi tek 10 do 15% vlastitih potreba vidi se mogućnost povećanja pčelarske proizvodnje, odnosno povećanja broja pčelinjih zajednica, ali to se

ipak ne događa. Pitao sam se zašto talijanski pčelari ne pokazuju veće zanimanje za pčelarstvo. Navest ću samo nekoliko razloga do kojih sam došao u razgovoru s talijanskim kolegama. Kao prvo, talijanski pčelari se ne razlikuju od svojih kolega bilo gdje u svijetu, to su uglavnom pčelari hobisti ili bolje reći zaljubljenici u pčele i prirodu.

Pčelarstvo se smatra iznimno rizičnim zanimanjem.

Pčelarstvo spada u najmanje profitabilna poljoprivredna zanimanja.

Država pčelarstvu isplaćuje poticaje i druge oblike potpore, ali isključivo pčelarskim gospodarstvima koja zadovoljavaju postavljane zakonske propise

Italija je jedna od razvijenih europskih zemalja s malim brojem nezaposlenih, pa se u pčelarstvu ne traži izvor egzistencije i zarade.

Da bi uspjeli u pčelarstvu ostvariti dobit, treba pčelariti s velikim brojem košnica, a u tome slučaju je potrebna radna snaga izvan obitelji, a takvih radnika na tržištu nema. Onaj tko se odluči raditi s pčelama, taj radi na vlastitom pčelinjaku i nije voljan raditi kod nekog za plaću. Upravo je ovo najveća prepreka za pomak talijanskog pčelarstva iz obiteljskog kruga.

EU provodi poljoprivrednu reformu kojoj je namjera izraditi zakonsku regulativu koja će biti ista za sve članice, jer nije logično da jedna zemlja

Pogon za vranje, skladištenje i punjenje meda (Foto: J. Banko)

ime više zakona koje treba provoditi. Zadatak reforme jest poticati stvaranje jakih gospodarskih subjekata, koji će biti sposobni da se samostalno održe na globalnom tržištu poslije 2013. godine, kada prestaju svi oblici poticaja i subvencija.

EU, pa tako Italija, od 2005. godine poticaje isplaćuje isključivo po proizvodnoj jedinici, a na poticaje imaju pravo samo registrirani gospodarski subjekti, nikako pojedinac izvan sustava pravne osobe.

Ovom se mjerom postiglo udruživanje poljoprivrednika, pa tako i pčelara. Imao sam priliku biti u kooperativi čija je osnovna djelatnost vinogradarstvo i vinarstvo, a u kooperaciju (zadrugu) se uključio i lokalni pčelar. Ta je suradnja iznimno djelotvorna i uspješna.

Kad se usporede talijansko i naše pčelarstvo, zapažaju se neke veoma izražene razlike.

Pčelarstvo se kod nas počelo smatrati unosnim zanimanjem. Od trenutka uvođenja poticaja zanimanje za pčelarstvo stalno raste.

Za razliku od Italije, kod nas su mnogi ljudi ostali bez posla, pa se izvor egzistencije traži u pčelarstvu.

Mnogi pčelari pokušavaju samostalno prodati svoju proizvodnju na tržište.

Nema organiziranog udruživanja pčelara u profitne organizacije, npr. Zadruga.

Mnoge se tvrtke bore za malo hrvatsko tržište.

Izvoz hrvatskog meda je zanemariv u odnosu na mogućnost proizvodnje.

Što napraviti da zaštitimo vlastite interese i kako da se održimo na globalnom tržištu? Da li je potrebno čekati službeni ulazak u EU da se prilagodimo načinu rada i privređivanja po zakonima tržišta i zakonu EU?

Hrvatsko pčelarstvo spada u vrh europskog pčelarstva, u prvom redu zbog bogatih prirodnih resursa, a po kvaliteti meda s nama se mogu usporediti tek rijetke europske zemlje. Jedna smo od rijetkih europskih država koja ima višak meda. Samo te dvije činjenice daju nam za pravo smatrati da hrvatsko pčelarstvo ne bi smjelo doživjeti pad proizvodnje ni zanimanja za pčelarstvo.

Da bi hrvatsko pčelarstvo ostalo na sadašnjoj razini ili moglo doživjeti povećanje broja košnica, morat ćemo neke svoje navike iz temelja mijenjati.

Kao prvo, moramo shvatiti da pojedinačno na globalnom tržištu nemamo šanse, kao pčelari ni kao male učinkovite tvrtke. Moramo se odlučiti da li se pčelarstvom želimo baviti za vlastite potrebe ili proizvoditi za tržište, hoćemo li ostati na tržištu kao samostalno pčelarsko gospodarstvo sa svim pratećim troškovima ili ćemo se udružiti u jeftiniji i učinkovitiji pravni subjekt.

Moramo zaboraviti, želimo li se baviti robnom proizvodnjom, tražiti rupe u zakonu, jer zakon koji ćemo morati poštivati, dolazi iz svijeta koji to ne dopušta. Moramo hitno poraditi na izradi prijedloga zakona koji će štititi naše interese u pregovorima. Naša najveća šansa leži u kvaliteti naših pčelinjih proizvoda, no ako stvari ostanu na sadašnjoj razini, nikakve koristi neće biti od naše kvalitete.

Sve pčelarske udruge, skupa s HPS-om trebaju užurbano raditi na zaštiti geografskog porijekla meda, jer je to jedini način da se odupremo skoroj navali jeftinog uvoznog meda, koji će u trenutku ulaska u EU biti na policama trgovačkih lanaca. Tada se naš med neće niti primjećivati, a da ne pretjerujem, može potvrditi trenutačna slika polica tih istih trgovačkih lanaca u Sloveniji.

Hrvatske tvrtke koje se bave plasmanom meda, njih 46, premlene su i trenutačno nijedna nije spremna izlaći na europsko tržište, pa će se i na tome području morati dogoditi značajne promjene.

Hrvatski pčelari imaju samo dvije mogućnosti za plasman svojih proizvoda na tržište, a to je kvalitetno poslovno povezivanje s nekim od postojećih pravnih subjekata ili osnivanje vlastitog jakog gospodarskog subjekta, npr. zadruga.

*Krste Bukvić,
pčelar*

V. ocjenjivanje i izložba meda Krapinsko-zagorske županije "Krapina 2006"

U Tjednu kajkavske kulture u Krapini u sklopu 14. Zagorsko-gospodarskog zbora održano je 5. ocjenjivanje i izložba medova Krapinsko-zagorske županije.

Pod pokroviteljstvom Krapinsko-zagorske županije organizatori ocjenjivanja i izložbe bili su: Pčelarska udruga „Hrvatsko

PČELAR	ŠIFRA	SORTA	BODOVI	ODLIČJE
STJEPAN HRVOJ	M84	Bagremov med	97,5	zlato
TOMISLAV MAJČEN	M31	Bagremov med	96,5	zlato
NENAD MARTINJAK	M34	Bagremov med	96	zlato
STANKO PTIČEK-GREDIČEK	M18	Kestenov med	96	zlato
STJEPAN DUŠ	M77	Bagremov med	94,5	zlato
JOSIP KROG	M75	Kestenov med	94,5	zlato
DARKO MIŠAK	M60	Bagremov med	94	zlato
DRAGUTIN ILINIĆ	M13	Livadni med	94	zlato
IVAN SMETKO	M15	Kestenov med	93,5	zlato
JANKO SMUD	M29	Bagremov med	93	zlato
DENIS GALINA	M39	Bagremov med	92,5	zlato
DRAGUTIN KRIZMANIĆ	M47	Bagremov med	92,5	zlato
KATARINA VIDOVIĆ	M64	Bagremov med	92	zlato
PETAR ČEHULIĆ	M04	Livadni med	92	zlato
NADA I DRAGO VUČKOVIĆ	M05	Bagremov med	91,5	zlato
DRAGUTIN JUREŠA	M28	Bagremov med	91,5	zlato
ZORAN ŽUGEČ	M30	Bagremov med	91	zlato
DOMINIK KROG	M63	Bagremov med	90,5	zlato
DRAGUTIN JUREŠA	M27	Kestenov med	90,5	zlato

Odličja i nagrađeni medovi (Foto: D. Milinković)

zagorje“ iz Zaboka, Pčelarska udruga „Nektar“ iz Konjščine, Pčelarsko društvo „Krapina“ iz Krapine, Pčelarsko društvo „Kvirin Broz“ iz Klanjeca, Udruga pčelara „Gaj“ iz Mača, Udruga pčelara „Medeni“ iz Pregrade, Krapinsko-zagorska županija i Hrvatska gospodarska komora - Županijska komora Krapina.

Za ocjenjivanje i izložbu 70 pčelara prijavilo je 84 uzorka meda. Prije izložbe svi izloženi medovi analizirani su u skladu s Pravilnikom o kakvoći meda i drugih pčelinjih proizvoda i senzorički su ocijenjeni.

Dostavljene medove ocijenilo je i dodijelilo im odgovarajuće bodove i odličja Povjerenstvo u sastavu: prof. dr. sc. Nikola Kezić s Agronomski fakulteta, kao predsjednik Povjerenstva; županica Krapinsko – zagorske županije dr. vet. med. Vlasta Hubicki; doc. dr. sc. Dragan Bubalo s Agronomski fakulteta; dr. sc. Maja Dražić iz Hrvatskog stočarskog centra; dr. vet. med. Nada Brkić kao predstavnica Udruge potrošača; Eugen Husak kao predstavnik medija (HTV); Ivan Berislavić kao predstavnik pčelara te Darko Milinković također kao predstavnik pčelara.

Dodijeljeno je 30 zlatnih, 19 srebrnih i 18 brončanih odličja. Šampion izložbe je bagremov med pčelara Stjepana Hrvoja iz Radoboja sa 97,5 od 100 bodova. Najbolji kestenov med bio je onaj Stanka Ptiček-Gra-

PČELAR	ŠIFRA	SORTA	BODOVI	ODLIČJE
MARIJAN ŠKRLEC	M71	Bagremov med	90	zlato
DARKO MILINKOVIĆ	M33	Bagremov med	90	zlato
DRAGOMIR KOVAČEVIĆ	M54	Bagremov med	89,5	zlato
FILIP PONGRAC	M26	Bagremov med	89	zlato
STJEPAN DUŠ	M59	Kestenov med	89	zlato
DRAGUTIN ILINIĆ	M14	Livadni med	89	zlato
JOSIP SINKOVIĆ	M58	Bagremov med	88,5	zlato
BOŽIDAR CEROVEČKI	M76	Kestenov med	88,5	zlato
GROZANA HERCEG	M08	Bagremov med	88	zlato
IVICA JAGIĆ	M44	Bagremov med	88	zlato
STJEPAN SMIČIĆ	M56	Bagremov med	87,5	zlato
IVAN CIMIĆ	M67	Kestenov med	87	srebro
DAMIR KROG	M65	Bagremov med	86,5	srebro
MARINA KROG	M73	Livadni med	86	srebro
STJEPAN HRVOJ	M78	Kestenov med	85,5	srebro
RADOVAN HERCEG	M07	Bagremov med	85	srebro
STJEPAN DREŃSKI	M48	Bagremov med	84	srebro
IVICA JAGIĆ	M45	Livadni med	84	srebro
ŽELJKO TOPOLOVEC	M62	Bagremov med	83,5	srebro
STJEPAN SAČER	M74	Bagremov med	83,5	srebro
NEDA TUŠKAN-HEPAK	M10	Bagremov med	82	srebro
STANKO PTIČEK-GREDIČEK	M17	Bagremov med	82	srebro
ANDRIJA MATAK	M20	Bagremov med	81,5	srebro
IVAN KOŽIĆ	M40	Bagremov med	81,5	srebro
KRUNOSLAV PONGRAC	M25	Kestenov med	81,5	srebro
MILIVOJ POROBIĆ	M32	Bagremov med	81	srebro
MILAN NOVAK	M46	Kestenov med	81	srebro
IVAN PEČEK	M72	Bagremov med	80,5	srebro
BRANKO BANAČEK	M36	Bagremov med	80,5	srebro
TOMO ŠIMUNEC	M42	Kestenov med	80,5	srebro
ĐURĐICA MUDRINJAK	M11	Bagremov med	79,5	bronca
STJEPAN DREŃSKI	M49	Kestenov med	79	bronca
DARKO MIŠAK	M61	Kestenov med	79	bronca
SLAVICA REINER	M50	Livadni med	79	bronca
ZDENKA OBERŠKI	M70	Bagremov med	78	bronca
IVAN SMETKO	M16	Bagremov med	78	bronca
DRAGAN JANČIĆ	M52	Bagremov med	78	bronca
DANIJEL JAKOPOVIĆ	M35	Bagremov med	78	bronca
JOSIP HRESTAK	M38	Bagremov med	77	bronca
SLAVKO MERGETIĆ	M43	Bagremov med	77	bronca
DUBRAVKO CEROVEC	M79	Bagremov med	76,5	bronca
ANDRIJA MATAK	M19	Kestenov med	76,5	bronca
STJEPAN KLASIČEK	M69	Bagremov med	76	bronca
JOSIPA ZANOŠKI	M51	Bagremov med	76	bronca
NIKOLA CRNIĆKI	M03	Bagremov med	75	bronca
ŽELJKO VIDIVOČ	M66	Kestenov med	75	bronca
TOMO ŠIMUNEC	M41	Livadni med	75	bronca
KATARINA PTIČAR	M02	Bagremov med	74,5	bronca

dičeka iz Oroslavja sa 96 od 100 bodova, a najbolji livadni med proizveo je Dragutin Ilić iz Zagreba sa 94 od 100 bodova.

Na dodjeli odličja 8. rujna 2006. godine u Krapini pčelari, sudionicima izložbe meda obratili su se i gosti: gđa. Vlasta Hubicki - županica Krapinsko-zagorske županije; gosp. Ivica Cerovečki, predsjednik županijske Gospodarske komore te gosp. Augustin Benko, dopredsjednik Hrvatskog pčelarskog saveza.

Pčelar Darko Milinković iz Udruge pčelara "Nektar" iz Konjščine jedan je od idejnih začetnika ocjenjivanja i izložbi meda u Krapinsko-zagorskoj županiji. U povodu spomenute manifestacije održao je video-prezentaciju fotografija nastalih na prethodnim izložbama, a te su fotografije izložene na prostoru Gospodarskog zбора. Svrha 1. izložbe meda Krapinsko-zagorske županije 2002. godine bila je promocija kvalitete zagorskog meda te stvaranje preduvjeta za zemljopisnu zaštitu toga meda, a na 5. izložbi izneseni su rezultati prve (od ukupno tri godine) pilot projekta županijske marke „Zagorski bagremov med“.

Uz izložbu meda, održana je izložba kolača od meda te degustacija meda, koju je vodio prof. dr. sc. Nikola Kezić.

Donacija američke vlade pčelarima Osječko-baranjske županije

U Hrvatskoj već nekoliko godina u sklopu Američke agencije za međunarodni razvoj djeluje tvrtka DAI/USAID.

Jedan od njezinih zadataka jest sufinancirati izobrazbu pčelara za dobivanje diplome profesionalnog pčelara. Bio je to razlog što su nedavno potpisali ugovor o suradnji s Hrvatskim pčelarskim savezom. Američka vlada je i prijašnjih godina preko te tvrtke sufinancirala izobrazbu pčelara, nabavku lijekova protiv varoe te odlaske

pčelara na pčelarske skupove u zemlji i inozemstvu.

Ovih dana novu donaciju američke vlade potpisali su gosp. Damir Buntić iz DAI/USAID-a i predsjednik Hrvatskog pčelarskog saveza, Martin Kranjec, namijenjenu školovanju pčelara u Osječko-baranjskoj županiji.

Prije ove donacije, novac američke vlade za školovanje dobili su i pčelari Šibensko-kninske županije i Bjelovarsko-bilogorske, a uskoro se očekuju još neke donacije – kaže gosp. Buntić. On ističe kako će tvrtka DAI/USAID u Hrvatskoj biti do kraja 2008. godine. Želja im je u tom razdoblju što više pomoći pčelari, te smatra kako bi bilo dobro da i sami pčelari te HPS daju inicijativu koju bi tijekom njezine realizacije mogli djelomice sufinancirati.

Vedran Lesjak

Gosp. Damir Buntić (Foto: V. Lesjak)

Pazinski pčelari na internetu

Lutajući virtualnim prostorima interneta, jednog ranojenjeg tmurnog dana, dok su kišne kapi padale po prozorskim staklima, slučajno sam naišao na internetsku stranicu čija je vedrina rastjerala mračno raspoloženje toga tu-robnog dana.

Prvo na engleskom jeziku, a potom vidjevši njemačku i hrvatsku zastavu, na adresi <http://www.tzpazin.hr/index.php?s=146> pojavila se internetska prezentacija Turističke organizacije Grada Pazina. Pod veselim, maštovitim logom, ažurirana 9. lipnja, stajao je naslov "Medene točke središnje Istre".

Između dvije pčelice, na početku nadahnut tekst: "Hvala ponajprije njima: neumornim radilicama i skupljačima - pčelama medaricama, koje slijedeći vjekovni instinkt, crpe od prirode ono najbolje - svjež nektar - te ga marljivo pohranjuju u pravilne šesterokute svojih saća. Dan za danom. Stoljećima. Kojeg li reda! Koje li požrtvornosti! Hvala marljivim pčelarima koji tu uzvišenu vječnu igru s ljubavlju promatraju i nalaze red u toj zbrki. I sve te tajne i svoju ljubav prenose na mlade. A oni se danas tim znanjem koriste kako bi iz prirode izvukli ono najbolje i najprirodnije: med, propolis, vosak, saće.

I jednako kao što pčele radeći svoj posao uzvraćaju prirodi ljubav prenoseći sa sobom i plodan pelud, tako i pčelari svojim radom svima nama koji želimo prepoznati iskonske vrijednosti, prenose - ljubav prema prirodi.

Odavno se pčelarstvo razvija u Istri. Putopisac barun I. V. Valvasor opisujući Pazinsku knežiju krajem 17. stoljeća, spominje u tom kraju mnogo pčela. Prvo pčelarsko društvo u Istri osnovano je u Pazinu daleke 1907. godine. U povodu 25 godina aktivnog djelovanja Pčelarskog društva "Lipa" iz Pazina odlučili smo iz anonimnosti otrgnuti neke od vrijednih, ali skromnih pčelara središnje Istre, koji su svojim

medom i mednim proizvodima posljednjih godina nadmoćno osvojili mnoga priznanja u zemlji i izvan nje. Posjetite ih na njihovim imanjima u središnjoj Istri, kušajte ono najbolje od prirode što vam nude i podijelite s njima ljubav prema prirodi!”

Slijedi galerija: Obiteljsko pčelarstvo Gržetić i Boris Hrvatin iz Pazina, Vinko Dantinjana i "Api Pilaj", Obiteljsko pčelarstvo Pilaj iz Motovuna i Obiteljsko gospodarstvo Janković, Livade. Uz svaku fotografija, adrese, telefoni, kratko predstavljanje. A u dnu stranice, link "Prospekt i karta medara središnje Istre – MedenetockeHR" za download prospekta u pdf formatu: skladno dizajniran katalog medara, podaci, turistička karta koja pokazuje kako stići do njih.

Bio sam, prema brojaču, 826. posjetitelj. Posjetite je i tu internetsku stranicu, s razlogom vam to preporučujem. Ako niste samo pčelar, nego i poznavatelj kompjutera, vjerujem da će vas to potaknuti da pokušate nešto slično učiniti i za pčelarstvo svojega grada.

Dejan Kreculj, pčelar

Susret i savjetovanje čazmanskih pčelara

Uobičajeni susret i savjetovanje čazmanskih pčelara, održan je i ove godine na starome mjestu, u velikoj drvenoj sjeni-

Susret čazmanskih pčelara (Foto: Ivo Starčević)

ci Šumarije "Čazma", koja je smještena u divnom krajoliku Moslovačke gore, u šumi Garjevici, u predjelu zvanom Srednja rijeka. To je mjesto okruženo šumama raznovrsnih stablašica, hrasta, graba, bukve, lipe, johe, ispresijecano cvjetnim livadama, kojima protječe mali potok velikog slivnog područja, koji u kišnom razdoblju nalikuje na pravu rijeku, po čemu je i dobilo ime.

Ove godine skup je bio brojniji i značajniji od prošlih. Uz članove, nazočne su bile i osobe važne za hrvatsko pčelarstvo, te mnogi gosti i prijatelji. Vedar sunčan dan pridonio je uspjehu skupa. Ugodno vrijeme pogodovalo je dobrom raspoloženju i druženju. Razmjenili smo korisne misli iz pčelarske prakse i čuli korisna iskustva od pčelarskih stručnjaka.

Skup je otvorio predsjednik naše pčelarske udruge gosp. Ivo Kezele, koji je pozdravio

sve nazočne, a posebno predsjednika HPS-a, gosp. Martina Kranjeca, tajnika HPS-a i predsjednika Pčelarskog saveza Bjelovarsko – biološke županije gosp. Nenada Vlahovića, ekopčelara iz Pčelarske udruge Garešnica, članove Upravnog odbora HPS-a i uzgajivače matice gospodu Josipa Križa i Vladimira Bileka, Ivana Koleru, također uzgajivača matice iz Bjelovara te gospodina Ivana Kelemina iz Daruvara.

Predsjednik Udruge je izvjestio o njezinom radu. Udruga ima 45 članova, među kojima tri mlade pčelarke. Udruga je uz pomoć Županije, Grada Čazme i Pučkog otvorenog učilišta Bjelovar prošle zime održala pčelarsku školu za 32 polaznika.

Na skupu je bio i novinar Hrvatskog radija, Radio Čazme, gosp. Franjo Jagatić, dopisnik Večernjeg lista, koji je širu javnost obavijestio o našem okupljanju.

Gosp. Nenad Vlahović predstavio je način skupljanja peluda i propolisa na košnici s jednim nastavkom (LR), na koju je postavio poznati skupljač (koji se može kupiti u našim pčelarskim trgovinama), na koji je ugradio poletnu daščicu. Ta inovacija, prema njegovu iskazu, pokazala se veoma korisnom. Mrežicu za skupljanje propolisa najbolje je postavljati iznad legla, i pomicati je u stranu sve dok se čitava ne zapuni. Istaknuo je da nema nikakvih poteškoća s prodajom tih proizvoda, što nije slučaj s medom.

Gosp. Josip Križ izložio je svoj proizvod, kartonske trake natopljene biljnim alkaloidom (biljni otrov) tropske biljke *Deris ssp.* i *Lanchocarpus ssp.* u količini od 0,05 grama. To je živčani otrov, vjerojatno iste ili slične biljke iz Južne Amerike kojim su domoroci natapali vrškove svojih strelica i postizali uzetost – paralizuju pogodne životinje. U literaturi je poznat kao kurare. Autor je svoj preparat nazvao Rotenon, a opširno ga je opisano u Hrvatskoj pčeli broj 7-8/06. Proveden je pokus na 10 košnica na nedalekom pčelinjaku gosp. Josipa Franca. Ustanovljeno je na bijelim papirnim podloščima znatno opadanje varoe, od 5-25 varoa po košnici, te je istaknuto da je pokus trajao nešto više od sat vremena.

Gosp. Martin Kranjec, predsjednik HPS-a, svojim je govorom zadržao pozornost i svih nazočnih. Objasnio je stanje u

Savezu poslije Izborne skupštine u siječnju ove godine. Bile su uložene žalbe na odluke na Skupštini. Čekanje odluke mjerodavnog suda trajalo je do lipnja, što se znatno odrazilo na sveukupan rad Saveza i na ukupno hrvatsko pčelarstvo. Odmah su pokrenuti programi, kojima je stečen mandat za sljedeće 4 godine upravljanja Savezom. Savez je proveo anketu, tj. ispitao je 21 predstavnika županija o tome koji oblik poticaja želi članstvo i koji najviše odgovara današnjem pčelarstvu. Većina Županija bila je za poticaj po košnici, a ne po kilogramu prodanog meda. Hrvatski sabor usprkos volji većine donosi odluku o poticaju po kilogramu prodanog meda od 4,5 kn. Predsjednik smatra da će taj način dovesti do već poznate veoma niske otkupne cijene meda, što se događalo i prije nekoliko godina. Tim načinom omogućit će se podmetanje nekvalitetnog i jeftinog meda po cijeni našeg domaćeg.

Predsjednik smatra kako postoji mogućnost da se ta odluka Sabora promijeni. Ako se to ne dogodi, pčelari su odlučili tihim prosvjedom promijeniti odluku, a ako to ne uspije, izaći će na cestu kao što to čine svi drugi, koji se bore za svoje časno mjesto u prometu svoje robe i usluga. Na kraju je predsjednik odao priznanje i pohvalu Pčelarskoj udruzi „Čazma“ na dobroj organizaciji i veoma korisnoj ulozi skupa. Druženje je nastavljeno uz janjetinu, odojka i piće rashlađeno u gorskom potoku.

Ivo Starčević, pčelar

Prvo regionalno edukacijsko ocjenjivanje meda Osijek - 2006

Udruženje pčelara Slavonije i Baranje „Radilica“ iz Osijeka u sklopu drugog Eko-etno saj-

Dodjela odličja

Najbolje ocjenjivani medovi Prvog regionalnog edukacijskog ocjenjivanja meda

Red. broj	Broj uzorka	Vrsta meda	Pčelar	Mjesto stanovanja	Broj bodova	Obilježje diplome
1	43	bagrem	O. P. Knežević	Šiškovci	24,2	zlatno
2	41	voćni	O. P. Knežević	Šiškovci	23,6	zlatno
3	21	šumski	Franjo Šveger	Osijek	23,6	zlatno
4	15	bagrem	Nevenka Kulemović-Kramer	Osijek	23,6	zlatno
5	56	bagrem	Darko Vukašinić	Donji Andrijevi	23,6	zlatno
6	25	šumski - medljikovac	Obitelj Crnadak	Osijek	23,4	zlatno
7	35	bagrem	O. P. Knežević	Šiškovci	23,4	zlatno
8	61	kesten	Ladislav Konopka	Slavonski Brod	23,4	zlatno
9	17	bagrem	Milan Kramer	Osijek	23,4	zlatno
10	09	amorfa	Mato Idžojić	Vinkovci	23,2	zlatno
11	12	bagrem	Marina Sigeti	Osijek	23,2	zlatno
12	49	kesten	Đuro Šinko	Ivanovac	23,2	zlatno
13	20	lipa	Milan Crevar	Tenja	23,0	zlatno
14	37	kesten	O. P. Knežević	Šiškovci	23,0	zlatno
15	42	zlatošipka	O. P. Knežević	Šiškovci	23,0	zlatno
16	44	amorfa	O. P. Knežević	Šiškovci	23,0	zlatno
17	50	bagrem	Đuro Šinko	Ivanovac	23,0	zlatno
18	54	lipa	Đuro Šinko	Ivanovac	23,0	zlatno
19	52	suncokret	Dušan Bilić	Antunovac	23,0	zlatno
20	67	bagrem	Tomas Vlasalija	Beli Manastir	23,0	zlatno
21	71	bagrem	Pčelarstvo Kovačić	Darda	23,0	zlatno
22	18	bagrem	Milan Crevar	Tenja	22,8	srebrno
23	47	bagrem	Zorislav Ham	Osijek	22,8	srebrno
24	55	medljikovac	Darko Vukašinić	Donji Andrijevi	22,8	srebrno
25	57	kesten	Marica Pavlović	Staro Petrovo Selo	22,8	srebrno
26	22	bagrem	Goran Biljan	Osijek	22,6	srebrno
27	26	facelija	Tibor Fehervari	Antunovac	22,6	srebrno
28	34	medljikovac	Slavko Stojanović	Osijek	22,6	srebrno
29	51	medljikovac	Đuro Šinko	Ivanovac	22,6	srebrno
30	60	bagrem	Ladislav Konopka	Slavonski Brod	22,6	srebrno
31	03	medljikovac	Zvonko Kovačević	Bukovlje	22,4	srebrno
32	36	lipa	O. P. Knežević	Šiškovci	22,4	srebrno
33	58	kesten	Stjepan Aračić	Slavonski Brod	22,4	srebrno
34	73	kesten	Pčelarstvo Kovačić	Darda	22,4	srebrno
35	07	bagrem	Mato Idžojić	Vinkovci	22,2	srebrno
36	04	šumski	Mato Idžojić	Vinkovci	22,2	srebrno
37	08	lipa	Mato Idžojić	Vinkovci	22,2	srebrno
38	22	amorfa	Milan Crevar	Tenja	22,2	srebrno
39	23	lipa	Goran Biljan	Osijek	22,2	srebrno
40	31	livada - ljetna	Jozo Stuhli	Osijek	22,2	srebrno
41	38	suncokret	O. P. Knežević	Šiškovci	22,2	srebrno
42	39	livada - jesen	O. P. Knežević	Šiškovci	22,2	srebrno
43	06	suncokret	Mato Idžojić	Vinkovci	22,1	srebrno
44	24	bagrem	Obitelj Crnadak	Osijek	22,0	srebrno
45	28	livada - ljetna	Njegomir Goluža	Đakovo	22,0	srebrno
46	64	bagrem	Marica Pavlović	Staro Petrovo Selo	22,0	srebrno
47	68	šumski	Tomas Vlasalija	Beli Manastir	22,0	srebrno
48	30	livada - ljetna	p. Ignac Čizmešija	Osijek	21,8	srebrno
49	13	lipa	Marina Sigeti	Osijek	21,8	srebrno
50	02	bagrem	Zvonko Kovačević	Bukovlje	21,8	srebrno
51	45	amorfa	O. P. Knežević	Šiškovci	21,8	srebrno
52	70	kesten	Mirjana i Dalibor Aćimović	Beli Manastir	21,8	srebrno
53	72	lipa	Pčelarstvo Kovačić	Darda	21,8	srebrno
54	01	livada - ljetna	Mirko Vidaković	Osijek	21,4	srebrno
55	10	uljana repica	Mato Idžojić	Vinkovci	21,4	srebrno
56	66	suncokret	Milan Kramer	Osijek	21,4	srebrno
57	16	lipa	Nevenka Kulemović-Kramer	Osijek	21,2	srebrno
58	46	livada - ljetna	O. P. Knežević	Šiškovci	21,2	srebrno
59	32	bagrem	Nikica Zagorac	Osijek	21,0	srebrno
60	48	livada - ljetna	Zorislav Ham	Osijek	21,0	srebrno
61	69	bagrem	Mirjana i Dalibor Aćimović	Beli Manastir	21,0	srebrno
62	27	suncokret	Njegomir Goluža	Đakovo	20,8	brončano
63	59	livada - ljetna	Stjepan Aračić	Slavonski Brod	20,8	brončano
64	05	kesten	Mato Idžojić	Vinkovci	20,6	brončano
65	40	uljana repica	O. P. Knežević	Šiškovci	20,6	brončano
66	53	medljikovac	Dušan Bilić	Osijek	20,6	brončano
67	11	livada - ljetna	O. P. Knežević	Šiškovci	20,2	brončano
68	29	livada - ljetna	P.S. „Frankopanske pčelice“	Osijek	20,2	brončano
69	14	livada - ljetna	Marina Sigeti	Osijek	19,8	brončano
70	33	livada - ljetna	Nikica Zagorac	Osijek	19,8	brončano
71	63	bagrem	Suzana Filajdić	Slavonski Brod	19,6	brončano
72	65	livada - proljetna	Željko Oreč	Slavonski Brod	19,6	brončano
73	62	bagrem	Suzana Vidović	Slavonski Brod	19,6	brončano

ma održalo je prvo Regionalno edukacijsko ocjenjivanje meda Osijek - 2006.

Pristigla su 73 uzorka, od ukupno 13 vrsta meda, koje pčelari izvrcaju u Slavoniji, Baranji i zapadnom Srijemu. Medove je poslao 31 pčelar iz Brodsko-posavske, Vukovarsko-srijemske i Osječko-baranjske županije. Od 31 natjecatelja, sudjelovalo je 5 pčelarki, 25 pčelara i jedna pčelarska sekcija. Organoleptičko ocjenjivanje obavilo se na način i po preporuci Europskih regionalnih standarda za med Udruženja FAO/WHO, programa standarda za hranu komisije Codex Alimentarius.

Cilj je ovog ocjenjivanja da i mali pčelari (od onih sa samo nekoliko košnica do onih s više od 100 košnica) imaju prigodu poslati svoj med na ocjenjivanje te ga na taj način usporediti se medovima ostalih pčelarima, uvidjeti gdje možda griješe te doznaju kako poboljšati kvalitetu svojega meda. Zbog toga je želja UP SiB „Radilica“ da se kroz određeno razdoblje, od tri do pet godina, poboljša kvaliteta meda, odnosno da se vrca zaista zreli i sortni med. Već na prvom ocjenjivanju moglo se opaziti da kvaliteta ocjenjivanih uzoraka zadovoljava. Naime, 21 med osvojio je diplomu zlatnog obilježja, 40 je osvojilo diplomu srebrnog obilježja, a samo 12 diplomu brončanog obilježja. Takvo ocjenjivanje je prigoda da pčelari učine prvi korak pri slanju uzoraka meda na daljnja ocjenjivanja.

Jedna teglica meda od 450 g korištena je za organoleptičko ocjenjivanje, a ostatak su na sajmu mogli kušati posjetitelji, dok je druga teglica meda istog uzorka odlukom Upravnog odbora UP SiB „RADILICA“, a uz odobravanje svih natjecatelja poklonjena u humanitarne svrhe Domu za djecu i mladež „Klasje“ u Osijeku.

Najuspješniji pčelar (poslao je najviše vrsta meda ,10, te imao najbolje ocijenjeni med) nagrađen je peharom u trajno vlasništvo. Ove godine taj pehar dobilo je Obiteljsko pčelarstvo "Knežević" iz Šiškovaca.

Ing. Andrija Grbeša,
predsjednik UP SiB

„RADILICA“

Milan Kramer, dopredsjednik
UP SiB „RADILICA“

Zorislav Ham, dipl.iur, tajnik
UP SiB „RADILICA“

14. sajam u Gudovcu, najveći do sada

Od 8. do 10. rujna u Gudovcu se za bjelovarski kraj, ali i za cijelu Hrvatsku, održao gospodarski događaj sezone – 14. Međunarodni stočarski, gospodarski i obrtnički sajam, najveći do sada, koji je ove godine otvorio predsjednik Hrvatske, Stjepan Mesić.

Ove godine na sajmu se posjetiteljima predstavilo pet županija i čak deset stranih zemalja, koje su organizirale pre-

Sajam u Gudovcu (Foto: B. Tomšić)

davanja i stručne skupove otvorenog tipa u dvije multi-medijalne dvorane, opremljene klima-uređajima. Izlagali su o najnovijim dostignućima u poljoprivredi koja je vrlo napredna u njihovim zemljama. Kao i svake godine, predavanja su bila odlično posjećena, jer su ona prijeko potrebna našim stočarima i poljoprivrednicima.

Sajam posjeti oko 50.000 ljudi, što znači da je mnogima zanimljivo na njemu sudjelovati, a potrebno je poboljšavati infrastrukturu kako bi sajam postao najveći i najbolji u ovom dijelu Europe – rekao je njegov direktor Zlatko Salaj. On je istaknuo da se na sajmu u Gudovcu u svakom trenutku nešto događa, a svaki posjetitelj može pronaći ono što ga najviše zanima.

Kao i svake godine, tradicionalno su se predstavili pčelari i pčelarske udruge s područja Podravine i Bilogore, Posavine, Slavonije - Zdenko Bilek, Miroslav Kobra, Ivo Koler, Udruga pčelara „Cvijet“ iz Garešnice, Udruga „Bilogora“

iz Bjelovara, Udruga „Bagrem“ iz Daruvara te mnogi drugi, na čijim su se štandovima skupljali i pčelari koji su došli razmijeniti iskustva te kušati mednu rakiju, za koju svatko tvrdi da je njegova najbolja. Pčelare izlagače posjetio je i predsjednik Hrvatskog pčelarskog saveza Martin Kranjec, uz kojega su pčelari Bjelovarsko-bilogorske županije na dan otvorenja imali prigodu biti domaćini u obilasku sajma i predsjedniku Hrvatske Stjepanu Mesiću, koji im je u desetominutnom razgovoru pružio potporu.

Boris Tomšić

Pčelarska sekcija „Frankopanske pčelice“

Vrcali smo i kušali med

Na jednom od zadnjih vrcaanja meda voditeljica pčelarske sekcije učiteljica Mirjana Štajner, dala je za zadaću malim frankopanima da napišu priču „Vrcali smo i kušali med“

Izdvajamo nekoliko priča:

Kušali smo frankopanski med

Dok se med cijedio izgledalo je slasno. Kada sam med promatrao izgledao je žuto prozirne boje, a kada smo ga probali bio slastan i fin. Med je bio tako fin da smo ga svih htjeli ponovno probati. Pčelari su dobili teglice meda a ostali suučenicima bili zadovoljni.

Ivan Stanković

Kušali smo školski med

Dok je učiteljica pričala, ja sam nestrpljivo čekala da okusim med frankopanskih pčelica. Napokon je došao trenutak da vidim kakav je med bio raznovrstan, osjetio se rad marljivih pčelica.

A sada ću vam detaljno opisati kakav je to bio osjećaj. Dok smo bili u redu s kušalicom svi smo bili nestrpljivi, a oni koji su dobili slatko su mljackali. Meni je to bio pravi užitak. Grabili smo i grabili a školski med se pomalo smanjivao. Nakon toga smo oprali kušalice, da bismo kasnije mogli opet kušati med. Opet smo sjeli i umirili se, a našim grlom jetekao med. Poslije toga smo počeli pisati ovaj sastav, koji sam ja upravo završila i ovo je zadnja rečenica medenog sastava.

Brigita Lončar

Kušali smo naš med

Naš med je najsladi. Odličnog je okusa i olakšava nas, opušta. Najdoživljaj o medu je odličan. Inače, jako volim med, ali ovaj mi je najsladi. Neki

govore da je to jer je sveže vrcani med, neki nešto drugo, a ja kažem da je to jer su ga radile pčelice.

Da van objasnim, okus tog meda je fin da biste ga jeli stalno. Slatkasti okus meda u tvójim ustima podsjeća na to da je život lijep. Naš med nam govori svojim okusom da su pčele korisna, pametna i vrijedna bića. One su najbolji prijatelj čovjeku jer mu donose zdravu hranu. Ako ikada pomislite da vam je nešto grozno u životu, pojedite jednu teglicu meda i život će vam se učiniti božanstveno sladak.

Josipa Repušić

Vrcali smo i kušali med

Danas sam vrcao med frankopanskih pčela. Sve je počelo u 10 sati u kuhinji. Prvo smo uzeli opremu, onda je gospodin Milan Kramer (mentor malim frankopanima op. autora) uzeo četku i opremu obukao, otvorio pčelinjak i tjerao pčele izvan košnice. Ja sam prvi uzeo okvir s medom i onda us došli prvašići i ispitivali su me i slikali. Odnio sam to u kuhinju i tamo su bile rešetke, a učiteljica je sa viljuškom skidala poklopce s voskom. Kada su se nakupila četiti okvira meda Domagoj je vrcao med u stroju koji se zove vrcaljka. Med se pročišćavao i stavljao u posudu. Pita sam učiteljicu hoćemo vrcati med do nastave. Otišao sam kući po torbu i vratio se. Trideset minuta poslije sam probao med s voskom. Bio je kao žvaka. Onda sam i ja vrcao med. Nekoliko minuta poslije sve je završilo. Prvi sam dobio teglicu

meda i pričao ostalima. Spremili smo med i otišli ga kušati gore. Tamo smo izvještavali o tome što smo radili. Med je super.

Robert Čutuk

*Pripremio: Milan Kramer,
pčelar iz Osijeka*

Dani meda u Hrvatskoj

U organizaciji HGK-a, Županijske komore Osijek i Hrvatskog pčelarskog saveza, u Osijeku se od 5. do 8. listopada, u sklopu Jesenskog poljoprivrednog sajma, održavaju tradicionalni Dani meda u Hrvatskoj. Tijekom četiri dana posjetitelji će moći kušati i kupiti med i druge pčelinje proizvode, kao i proizvode od meda, a pčelari će poslušati sedam predavanja. Teme su za pčelare uvijek aktualne: Aktivnosti u hrvatskom i pčelarstvu Europske unije, Slovensko pčelarenje i Europska unija, Zimski gubici pčela – nove spoznaje o nozemozi, Utjecaj klime na pčelarstvo, Porezi u pčelarstvu i HACCP i GAP. Sva predavanja će se održati u subotu, 7. listopada na osječkom sajmu Pampas.

Istoga dana proglasit će se rezultati ovogodišnjeg ocjenjivanja meda, proizvoda od meda i suvenira. Novost je što će ove godine biti dvije kategorije sudionika: pčelari – fizičke osobe; i tvrtke koje se bave proizvodnjom i prome-

tom pčelinjih proizvoda – pravne osobe.

Također će se održati sastanak predsjednika Hrvatskog pčelarskog saveza s predsjednicima pčelarskih organizacija susjednih država, na kojemu će se razgovarati o suradnji saveza i mogućnostima korištenja zajedničkih projekata u prekograničnoj suradnji. Posebno će biti zanimljiv skup pod nazivom "Mladi i med", koji će se 6. listopada održati na središnjem osječkom trgu, a na kojem će sudjelovati polaznici dječjih vrtića i škola, uz glazbeno-scenski program, kušanje meda i proizvoda od meda te promotivnu vožnju prigodno uređenim vlakićem i tramvajem gradskim ulicama.

Ni ove godine neće izostati tradicionalni "Medni bal", na

kojem će se dodijeliti priznanja najboljima. S obzirom na povoljne vremenske uvjete, manje posla na pčelinjacima, aktualne teme i brojne sadržaje, organizatori očekuju mnogo posjetitelja, posebno pčelara.

Anton Dalšašo

Pozdrav iz Afrike

Puno toplih pozdrava iz Sudana šaljem vama u Hrvatskoj pčeli te svim pčelarima diljem Hrvatske pa i šire, ali najtoplije (sa temperature 35-45°C) ipak upućujem svim "starijim" kolegama (ponajviše Tomi i Mirku). Pozdravljam također sve "mlade" učenike (posebno Juru, Jožu i Zvonka) iz Udruge pčelara "Ulišće". Ujedno im zahvaljujem što su se prihvatili brige oko mojih pčeli-

ca te na taj način osigurali njihov opstanak.

Kao dio hrvatskog kontigenta u mirovnoj misiji u Sudanu - UNMIS, kao stožerni časnik po pitanju kadrova, ostajem do 18. srpnja 2007., a kada se vratim, uz njihovu pomoć, nastavit ću raditi s pčelama. Neću biti isključivo u Sudanu, jer planiram posjetiti Egipat, Ugandu, Keniju, Tanzaniju, Ruandu i Burundi. Planiram također kupiti SLR aparat, pa bi i fotografije bile bolje. Ako napravim dobru i kvalitetnu fotografiju pčela ili teme koja se odnosi na pčelarstvo, sigurno ću vam je poslati. U međuvremenu ću ipak barem jedanput, nadam se oko Božića, doći kući.

Pozdrav svim pčelarima!

Josip Čondić, pčelar

Hrvatski pčelar u mirovnoj misiji u Sudanu

Šećer – pro et contra

Iako mnogi vjeruju da je najveće nasilje nad pčelama učinjeno kada su otrgnute iz svojeg prirodnog staništa i unesene u košnice po mjeri čovjeka, s pravom se može tvrditi da je to bilo onog trenutka kada im je u takav novidom prvi put stavljena hranilica.

U najboljoj namjeri da se pčelinjoj zajednici pomogne u trenucima oskudice, pčelari su plemenitom kukcu ponudili hranu koja ga je po ukusu podesjećala na med i tako su ga počeli krenuli pripitomljivati. Nadali su se da će, kao što se dogodilo drugim vrstama, od zadivljujuće srne stvoriti domaću kozu. Srećom, iako obitava u domu koji joj je skrojio čovjek, pčela je ostala životinja koja se ne može pripitomiti.

Prihranjivati ili ne? Ili možda, čime? Ovim pitanjima bavili su se i još se bave mnogi stručnjaci. Među njima i Roy J. Barker iz U. S. Dept. of Agriculture, Bee Research Laboratory, Tucson, Arizona, koji je u radu Važnost izbora

Saharoza - konzumni šećer
(Foto: www.ps.uci.edu)

šećera za prihranu pčela dao temeljan pregled saznanja istraživača s tih prostora. On, između ostalog, kaže: „U poljoprivredi je cijena u prehrani od primarne važnosti. Ali, slast jeftinoće može se brzo zaboraviti zbog gorkog ukusa koji ima nabrzinu dobiven jeftini proizvod. Visoke cijene konzumnog šećera (saharoze) i dobra prodaja meda potiču pčelare da probaju jeftinu prihranu pčela. Neke zamjene za konzumni šećer razočaravaju, druge su pak uspješne. Ograničavajući čimbenici efikasnosti ugljikohidrata u pčelinjoj prehrani nisu pouzdano objašnjeni, pa to treba pojasniti. Neki šećeri, koji su hrana za sisavce, mogu biti otrov za pčele.

Šećeri koji su toksični kada se pčele njima hrane su s niskom razinom saharoze, a takav sirup sadržava galaktozu, arabinozu, ksilozu, melibiozu, manozu, rafinozu, stahiozu i laktozu, tvrde Barker i Lehner (1974; Barker 1976). Pektin, agar i mnoge gume toksične su ili mogu hidrolizirati u toksične šećere. S druge strane, glukoza, fruktoza, maltoze, saharoza, melizitoza i trehaloze sigurne su i hranjive. Razlozi zbog kojih su neki šećeri toksični u niskim dozama, nisu poznati, a objavljene teorije uglavnom su različitih mišljenja. Čak i važni biokemijski procesi kojima se nektar pretvara u med ostali su tajna.

Na našem tržištu pod šećerom se oduvijek podrazumjeva

šećer dobiven od šećerne repe. Ali, transformacije u privredi i potpuno otvaranje granica za svu robu, nisu stvorile bezrazložnu bojazan da ćemo uskoro postati tržište otvoreno i za sve vrste šećera, pa i one rizične. Stoga, nije svejedno od čega se radi sirup.

Tijekom 1974. godine Doull je koristio tri sirupa napravljena hidrolizom pšeničnog škroba. Primjena tih invertiranih sirupa pokazala se štetnom za probavu pčele, pa je izrazio sumnju na probavljive polisaharide, posebno na štetnost škroba. Bolje rezultate postigao je sa saharozom nego sa njezinim invertiranim sirupom. S druge strane, i peludna zrnca imaju omotač od neprobavljivih tvari, pa su ipak sastavni i nužan dio prirodne pčelinje prehrane.

„Formose”, šećerna mješavina sintetizirana iz formaldehida, uzrokuje rast inhibicije i smrtnost pčela radilica (Mizuno i suradnici, 1973).

Rafinirani repin i trščani šećer čista su saharoza i, naravno, siguran su nutritivni ekvivalent. Nerafinirani šećeri su štetni pa

Hranilica (Foto: www.pcelarstvo.radosevic)

Priprema šećera

i toksični za pčele. Toksični faktori u melasi i smeđem šećeru nisu utvrđeni (Barker). Bailey (1966) je pronašao da je polurafinirani trščani šećer bio bezopasan, ali je njegova upotreba skraćivala životni vijek pčela. Dakle, nečistoće u nerafiniranom trščanom šećeru mogu prouzročiti toksičnost. Sirovi repin šećer može biti također toksičan s obzirom na sadržaj pektina i galaktozida u sebi (Barker, 1976).

Bailey je također pronašao da osam godina stari med može izazvati dizenterične učinke snažnije nego sami šećeri: apsorpcija HMF je maksimalno korelativna s toksičnošću starog meda i acidohidroliziranih sirupa. Testovi (Jachimowicz i El Sherbiny, 1975; Barker, 1976)

Pčele na šećernoj pogači (Foto: www.hydroville.com)

pokazali su toksično djelovanje HMF-a na pčele koje su hranjene sirupom napravljenim od glukoze i fruktoze, acidohidroliziranim sirupom, zagijavanim sirupom, starim medom i zagijavanim medom.

Šećer odbačen kao otpad kod mljevenja ili višak slatkiša, koji se ponekad može nabaviti, jeftin je izvor saharoze, ali sol ili brašno koje sadržava mogu biti štetni. Piskovoi i suradnici (1964) utvrdili su da kuhinjska sol, natrijev klorid, kao prateći element u koncentraciji i manjoj od 0,125% u šećernom sirupu, može izazvati dizenteriju i uginuće pčela. Pčele u prezimljenim zajednicama s medom koji je sadržavao 0,35 do 1,16% soli, neprestano su ugibale. Krajni otpaci mljevenja ili dekstrina, kada se dodaju u vodu, fermentiraju i ubijaju pčele. Toksičnost je bila znatna i zbog prisutnih mikroorganizama.

Ali, i med i nektar sadržavaju u tragovima toksične šećere, kao što su rafinoza, manoza i galaktoza (Percival 1961; Sid-

Šećerna repa (Foto: www.danas.co.yu)

diqui, 1970). Subletalna razina tih šećera u peludu, medu ili nektaru ima drugačije učinke nego šećer u dopunskoj prehrani pčela, pa se na kraju možemo složiti s mudrim Paracelzijusom, koji je govorio da je otrovnost posljedica količine, a ne tvari. U prehrani pčela nesporno je da će uvijek vladati neki kompromis, a to je, kako je istaknuo Richelie, "sporazum između dvaju partnera u kojem svako dobije ono što nije želio".

Dejan Kreculj

Nektar - najprirodnija hrana za pčele (Foto: M. Farkaš)

“Aktualnosti u pčelarstvu“ 21. listopada 2006. na otoku Unije

Dolazak na otok Unije predviđen je za petak 20. listopada u poslijepodnevnim satima brodom iz Malog Lošinja ili katamaranom iz Rijeke. Polaske plovila svakako provjerite u Jadroliniji.

Stručni program (predavanja u prostorijama mjesne zajednice) započet će u subotu u 10:00 sati.

Na otoku Unije od vanjskih suradnika boravit će Dr. Hermann Pechhacker, Dr. Ralph Buchler, Dr. Winfried Dyrba, a mogućnost dolaska je najavio i Dr. Peter Neuman,

jedan od najboljih poznavatelja kornjaša *A. tumida*. Dr. Neuman će svoj dolazak moći sa sigurnošću potvrditi sredinom listopada. U radu skupa učešće će uzeti Dr. Dragan Bubalo, Dr. Maja Dražić i prof. dr. Nikola Kezić.

Nezaobilazna tema je o bolestima pčela s naglaskom na varrozu, a bit će govora i o uzgoju matica i drugim pčelarskim temama.

Ukoliko budu povoljne vremenske prilike, predviđen je odlazak na jedan od pčelinjaka s trutovskim zajednicama u blizini mjesta, a oni željni avanture moći će posjetiti pčelinjak A14 na kojem se nastavlja znanstveno istraživanje otpornosti pčela na varrozu (pješačenje u jednom smjeru 1,5 sat).

U večernjim satima bit će neobavezno druženje (kod Joze). U subotu u večernjim satima predviđeno je zajedničko druženje svih učesnika uz večeru.

Za prisustvovanje predavanjima predviđena je kotizacija po učesniku u iznosu 100,00 kn (uključuje i večernje druženje).

Na otoku Unije moguće je odsjesti jedino u privatnom smještaju, kojeg ima dovoljno.

Molimo da svoj dolazak svakako prijavite na telefone 01/2393-793 ili 01/3903-122 najkasnije do 15. listopada radi lakših priprema boravaka na Unijama.

Prof. dr. sc. Nikola Kezić

Mjesto Unije na istoimenom otoku (Foto: N. Kezić)

Sos od jabuka

- 1/2 čaše meda,
- 6 jabuka,
- 1/2 čaše vode,
- sok od 1/2 limuna,
- 3 klinčića

Jabuke očistite, svaku razrežite na 4 dijela. U posudu nalijte vodu, med, limunov sok, dodajte klinčiće i stavite da provri. Dodajte jabuke i pirjajte. Kad je gotovo izvadite klinčiće. Poslužite uz pečenu svinjetinu ili piletinu.

Kokošja jetrica sa groždem

- 2 žlice meda,
- 2 šalice narezanih kokošnjih jetrica,
- 1 šalica grožđa ili groždica,
- 2 šalice riže,
- 1/2 šalice brašna,
- 1 šalica čiste kokošje juhe,
- 2 žlice cherryja,
- 1 žlica majčine dušice,
- sol,
- papar

U zdjeli zamiješamo brašno, sol i papar te u tu mješavinu uvaljamo jetrica. U tavu nalijemo ulje i stavimo na srednje jaku vatru. Dodamo jetrica i sa svake ih strana pečemo 2 minute nakon čega ih izvadimo iz tave. U tavu ulijemo kokošju juhu, u nju umiješamo cherry, majčinu dušicu, med, grožđe ili groždice, smanjimo vatru i pustimo lagano kuhati dok ne ispari 1/3 tekućine. Za to vri-

jeme skuhamo rižu.

Jetrica složimo na tanjur dodamo rižu i prelijemo sa umakom.

Palačinke s medom

Tijesto:
5 dl mlijeka,
1 jaje,
25 dag brašna,
žličica šećera i
prstohvat soli

Nadjev:
4 žlice meda,
10 dag mljevenih oraha i
1 dl tučenog vrhnja

Od brašna, mlijeka, soli i šećera miješa se tijesto za palačinke i pokriveno stoji 30 min. Nakon toga, na nauljenoj tavi peku se palačinke. Med, tučeno slatko vrhnje i polovica mljevenih oraha se pomiješaju i lagano sjedinjuju u jednoličnu smjesu. Dok su još tople, premažu se pripremljenim nadjevom, saviju i slažu na pladanj te posipaju mljevenim orasima.

Kolač od meda i dunja

1/2 litre vode
100 grama šećera u prahu
3 dunje srednje veličine
3 jajeta
4 žlice meda
1 prašak za pecivo i 1 vanilin šećer
čaša mlijeka
200 grama šlaga
10 žlica brasna

Pripremiti sirup od šećera u prahu i vode. Prethodno očis-

titi dunje i narezati na sitne kriške. Kuhati ih 10-15 minuta u sirupu. Ocijediti ih, a onda pjenasto umutiti žumanca sa šećerom i zatim dodati med. Postepeno dodavati vanilin šećer, mlijeko, prašak za pecivo i brašno. Na kraju dodati dunje i snijeg od bje-lanjka. Sve izmiješati i peći u dobro zagrijanoj pećnici.

Medeni kolač

Sastojci za tijesto:
250 g. brašna
120 g. margarina
1 jaje
100 g. šećera
2 žlice mlijeka i pola praška za pecivo.

Sastojci za kremu:
100 g. usitnjenih oraha
100 g. usitnjenih lješnjaka
100 g. meda
100 g. maslaca ili margarina
50 g. šećera

Zamjesiti tijesto te ga razvući u manjem protvanu. Zapeći ga do pola pa ga prelitati sa kremom i vratiti da se do kraja ispeče. Rezati dok je vruće.

Krema: maslac, med i šećer staviti u posudu da se rastopi pa polako dodati orahe i lješnjake.

Medeni kolač (Foto: www.uputstva.net)

IN MEMORIAM

U Sukošanu je 1. lipnja u 64. godini iznenada umro Živko Obradović. Bio je dugogodišnji pčelar i član Pčelarske udruge „Velebit“ iz Zadra.

Pokojni Živko bio je iskusan pčelar, te vrstan poznavatelj pčelinjih paša. Svojim košnicama svake je godine pčelario po Kornatima, velikim dijelom Like te obroncima Velebita.

Svoje dugogodišnje iskustvo rado je prenosio mladim i neiskusnim pčelari-
ma. Poslije njega pčelarstvom se nastavljaju baviti supruga Ana i sin Dinko.

Ivan Klanac

OGLASI

Prodajem TAM 110 sa 60 AŽ standard napučenih košnica, osigurana dobra zimnica, pčele zdrave, moguće zimovanje u Dalmaciji.

*Tel. 023/321-277 - u večernjim satima
GSM. 098/429-077*

Prodajem pčelarski kontejner dužine 7,20 m, sa 84 AŽ košnice sa ili bez pčela.
GSM. 098/394-734

Prodajem TAM 110 t10 sa 58 AŽ košnica, napučene pčelama. Sesvete.

*Tel. 01/2006-032
GSM. 098/9134-895*

Prodajem radi starosti pčelarsko vozilo sa 60 AŽ košnica, registrirano za prijevoz pčela.
Tel. 032/334-229

Ispravak

U prošlom broju Hrvatske pčele u oglasu Pčelarstva „Mudrinjak“ navedena je kriva e-mail adresa i radno mjesto jednog od recenzenata.

Točna e-mail adresa glasi dmudrinjak@inet.hr, a radno mjesto dr. sc. Maje Dražić je pomoćnica ravnatelja Hrvatskog stočarskog centra. Ovime se ispričavamo Pčelarstvu „Mudrinjak“, gđici. Maji Dražić, Hrvatskom stočarskom centru i pčelarima za nastale pogreške.

Urednik

Članovi Hrvatskog pčelarskog saveza plaćaju članarinu preko pčelarskih udruga. Pretplata za nečlanove iznosi 320,00 kn, a za inozemstvo 60 EURA. Cijena pojedinog broja za tuzemstvo iznosi 30 kuna. Časopis izlazi jedanput mjesečno. Pretplatu prima Hrvatski pčelarski savez, broj žiro računa **2484008-1100687902**. Časopis se tijekom godine ne može otkazati. Rukopisi se ne vraćaju. Naklada 3.000 primjeraka. Tisak "GANDALF"

IZ TISKA IZAŠAO PČELARSKI PRIRUČNIK STJEPANA MAJSECA

"PČELARENJE LR I AŽ KOŠNICAMA"

(Iz pčelarske prakse)

NAPISALI SU O KNJIZI

"Ona predstavlja osvježenje u pčelarskoj literaturi i iskreno je preporučam svim pčelarima željnim saznanja i pčelarskih uzbuđenja."

*Zlatko Tomljanović, dr. vet. med.
profesionalni pčelar*

"Knjiga zaslužuje sve pohvale i želim je preporučiti svima kojima je pčelarstvo hobi i struka."

dr. sc. Maja Dražić

"Preporučam pčelarima knjigu iz pera iskusnog pčelara."

prof. dr. sc. Nikola Kezić

Pismene narudžbe možete poslati:

poštom

Pčelarstvo MUDRINJAK

PP 8

49251 Mače

e-mailom

dmudrinjak@inet.hr

SMS-om

0917921119

Format knjige: A5 * Broj stranica: 280 * Tvrdi uvez * Slike u boji
Cijena knjige: 120,00 Kn * Plaćanje knjige i poštarine pouzećem
Izdavač: Pčelarstvo "MUDRINJAK" vl. Đurđica Mudrinjak, 10000 Zagreb, Tršćanska 14

APIS
PETRINJA

**PROIZVODNJA OPREME
ZA PČELARSTVO**

Proizvodimo:
košnice LR, AŽ i Farar;
nukleuse; matične rešetke;
razmake; spojke za
nastavljače

Pogon Čazma
Gornji Draganec 117
Tel./fax 043/776-062

od 1955.

**OTKUPLJUJEMO
KONTINENTALNE VRSTE
MEDA, CVJETNI PRAH I
PROPOLIS,
A PLAĆAMO ODMAH**

**ZAINTERESIRANI SMO ZA
DUGOROČNU SURADNJU!**

Tina Ujevića 7, Velika Gorica
tel. 01/6216-444
mob. 098/351-090

300melis

vm2

**OTKUPLJUJEMO
SVE VRSTE MEDA**

Zagreb, Rudeška 14
Tel.: 01/3886-994
GSM: 091/3886-994
www.vm2.hr

Maloprodaja:
 Zagreb, Trnjanska 33, tel.: 01/ 61 50 730
 Split, Mosečka 52, tel.: 021/ 502 635
 Rijeka, Veslarska 8, tel.: 051/ 213 635
 Čepin, Kralja Zvonimira 73, tel.: 031/ 382 560

PIP d.o.o.
 Bijenik 158, Zagreb
 tel.: 01/ 37 38 492
 e-mail: pip@pip.hr
 www.pip.hr

PIP-BH d.o.o.
 Velika Kladuša, BiH
 tel.: +387 37 773 345
 Predstavništvo Sarajevo
 tel.: +387 33 463 528

Pčelarske potrepštine možete kupiti i u slijedećim prodavaonicama:

KTC d.o.o.
 Križevci, Markovićevo bb, tel.: 048/ 712 412
 Virovitica, Vukovarska 3, tel.: 033/ 725 222
 Pitomača, Gajeva 28, tel.: 033/ 782 353
 Vrbovec, Zagrebačka 48, tel.: 01/ 2792876

Bure commerce d.o.o. Fra Lina Pedišića 4, Biograd n/m, tel.: 023/ 384 435
Barby d.o.o. Sv. Lovre 69, Slavonski Brod, tel.: 035/ 452 577
Sedef d.o.o. Trg sv. Josipa 1, Slatina, tel.: 033/ 551 245
DEN-SAB d.o.o. Vodnjanska 15, Pula, tel.: 052/ 534 752
NOVO! Agroval d.o.o. Riječka 2, Buzet, tel.: 052/ 662 772

Bayvarol® Strips

Perizin®

za zimsko tretiranje protiv varoe

GABON PA - 92
 PROTIV VAROE

Cijene su iskazane bez PDV. Podaci iz ovog oglasa podložni su izmjenama bez prethodne najave. Ne odgovaramo za tipografske greške.

ZAMJENA 3,44 KN
 VOSKA ZA SATNU OSNOVU

OTKUP VOSKA UZ ZAMJENU ZA PČELARSKU POTREPŠTINE 30,00 KN/KG
 OTKUP VOSKA UZ BODOVINSKU ISPLATU 26,00 KN/KG
 SATNA OSNOVA 48,50 KN/KG

ROBU ŠALJEMO I POUZEĆEM!

SVE ZA PČELARSTVO * SVE OD PČELA